

ZÁCHRANNÉ STANICE ŽIVOČICHŮ

Ročníková práce

Školní rok **2021/2022**

Autor: Darina Sedláková, IX. A
Konzultant: Mgr. Ladislav Sedlák

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto ročníkovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedené prameny.

V Šošůvce dne 25.5.2022

Darina Sedláková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala mému konzultantovi Mgr. Ladislavu Sedlákovi za cenné rady, pomoc a vstřícnost při konzultacích. Moje poděkování patří především také paní Jiřině Račanové, od které jsem se mohla dozvědět něco víc o záchranných stanicích.

OBSAH

Úvod.....	5
Záchranné stanice	5
Nejčastější zranění	7
- Sloupy elektrického vedení	7
- Střet s dopravními prostředky.....	8
Nelegální aktivity.....	9
Záchranná stanice živočichů Makov	11
- Expoziční část	12
- Léčebná část	12
- Pár bílých čápů	14
- Logo	15
Podpora záchranné stanice živočichů Makov	16
Živé vysílání - online kamery	16
Postup při nálezu	17
Seznam Záchranných stanic v ČR.....	17
- Neznámější	18
Zajímavosti o Záchranných stanicích	19
- Příběhy zvířat	19
- Ptačí chřipka.....	19
Závěr.....	20
Resumé.....	20
Literatura a zdroje.....	21
- Literatura	21
- Internet	21
- Obrázky	22

Úvod

Žijeme v srdci Evropy a jen málokdo si nevšimne té nádherné přírody kolem nás. Pole, lesy, louky a mnoho jiných. Nejen zde se nachází nekonečně mnoho druhů rostlin a živočichů. Některé z nich pořád ještě zůstávají neodhalené. Nachází se zde velké množství volně žijících živočichů.

Zamysleli jste se někdy nad tím, kam se vozí raněná divoká zvířata? Nebo co byste měli dělat, když je najdete? Tato otázka mě natolik zaujala, že jsem se rozhodla vám ji v mé ročníkové práci přiblížit.

V této ročníkové práci bych se ráda věnovala nejen záchranným stanicím živočichů obecně, ale chci vám přiblížit konkrétní a mně velmi blízkou Záchrannou stanicí živočichů Makov.

Doufám, že se dozvíte něco nového, co jste nevěděli a že se vám moje ročníková práce bude líbit.

Obrázek 1- Mláďata bílého čápa ZS Makov

Záchranné stanice

Za záchranné stanice pro volně žijící živočichy se považují jen ty, které jsou začleněné do Národní sítě záchranných stanic, koordinované Českým svazem ochránců přírody. Stanice svým působením pokrývají celé území České republiky a ročně jimi projde více jak deset tisíc zraněných živočichů.

Záchranná stanice je stanicí, která přijímá veškeré poraněné, nemocné nebo jinak hendikepované volně žijící živočichy a poskytuje jim odbornou lékařskou péči v různých směrech. Pečuje o mláďata, která byla opuštěná, odstavená nebo odmítnuta od jejich matky. Nejčastěji tu najdeme živočichy, kteří jsou po střetu s hromadnou dopravou, byli zasaženi elektrickým proudem nebo dokonce i postřeleni. Nejvíce jsou zde zastoupeni ptáci. Cílem záchranných stanic je uzdravovat raněná zvířata a poté jim umožňovat návrat zpátky do volné přírody. Díky jim se vrací zpátky přibližně 50% poraněných a poté uzdravených zvířat. Někdy ale bohužel dojde k tomu, že už se zvíře do volné přírody znovu vrátit nemůže. Bud si příliš zvykne na lidskou přítomnost nebo, to je častější případ, jsou zranění natolik vážná, že má zvíře trvalé následky a není schopno se bez cizí pomoci samo o sebe v přírodě postarat. Toto zvíře poté už nadále zůstane v záchranné stanici.

Obrázek 2- Mláďě vydry ze ZS Makov

Nejčastější zranění

- Sloupy elektrického vedení

Sloupy s elektrickým vedením ve velkém množství způsobují častá poranění, popálení či v některých případech dokonce smrt zvířete. Často se jím také přezdívá sloupy smrti. Na území České republiky bylo již mnoho nebezpečných sloupů vyměněno. Tempo výměny je však velice pomalé, a tak ročně na těchto sloupech zbytečně hynou tisíce ptáků. Do záchranných stanic v České republice, které koordinuje Český svaz ochránců přírody, se každoročně dostává více než 500 popálených ptáků elektrickým vedením. Záchranné stanice ve většině takových případů (75%) zprostředkují, těmto velice trpícím ptákům, rychlou smrt, protože zranění popálením končetin je prakticky neléčitelné. Pouhé desítky zvířat se daří držet při životě. Do volné přírody se však už ve většině případů nevrátí. Zůstávají s trvalými následky v záchranných stanicích.

Zvířata, která někdo pod sloupy najde, jsou jen zlomkem opravdového počtu zraněných jedinců. Ostatní bohužel často pod elektrickým vedením, zranění a trpící bolestí, zůstávají mnoho dní. Nelze odhadnout, zda zemřou v důsledku postupující nekrózy tkání, dehydratací nebo sežráním zaživa larvami hmyzu. O mnohé z raněných se postarají lišky, protože je to pro ně velice snadná kořist.

Obrázek 3 -Poštołka popálená el. Vedením

- **Střet s dopravními prostředky**

Druhým nejčastějším důvodem, jak se zvířata v záchranných stanicích ocitnou, je střet s dopravními prostředky. Ročně na silnicích dochází k tisícům nehod způsobených srážkou se zvířaty. Někdy za nepřehlednou situaci na vozovce mohou ranní mlhy, deště a snížená viditelnost. Ale častěji se nehody se zvířaty stávají v důsledku nepozornosti a bezohlednosti řidiče.

Nelegální aktivity

Velkým problémem, nejen záchranných stanic, ale i ochránců přírody, jsou nelegální aktivity spojené s odchytům a zabíjením zvířat ve volné přírodě.

Každoročně jsou u nás v České republice, ale i jinde ve světě, nelegálně zabity, zraněny nebo trvale poškozeny stovky volně žijících zvířat. Některé z nich patří mezi velmi chráněné druhy, které se na našem území vyskytují jen v řádu desítek jedinců.

Nejčastějšími příčinami úhynu zvířete jsou nelegální činnosti, zejména pytláctví. K pytláctví patří především střílení zvířat a odchyt do pastí. Důvod, proč pytláci takhle zabíjí zvířata, je zřejmý. Jejich maso se dá prodat za vysoké částky.

Nejčastější věc, kterou pytláci používají, jsou pytlácká oka.

Obrázek 4 - Otravy zvířat - návnadami

Oko je pro pytláky velmi výhodné. Je totiž do značné míry samočinné a nevyžaduje přítomnost pytláka. Nejčastěji se používá v kombinaci s kolíkem, který při dotyku aktivuje past a ta kořist sevře a uškrtí. Popřípadě se používá v kombinaci s vhodnou návnadou. Funguje tak, že jakmile se kořist dotkne napruženého kolíku, popřípadě návnady, tak se smyčka stáhne a zvíře uškrtí.

K nelegálním aktivitám patří také otravy zvířat. Nejčastěji tato akce probíhá tak, že se nastraží otrávená návnada na vhodné místo. Tuto návnadu poté zvíře zkonsumuje a v nejčastějších případech uhynie. Těmto otravám se také jinak říká - zabiják bez příčiny.

Za oběť jim také často padnou vysoce ohrožené druhy zvířat. V přírodě umírají jak dravci, tak šelmy, ale i psi. Několik stovek i tisíc zvířat uhynie v české přírodě po požití otrávených návnad. Nejčastější otravy jsou karbofuranem.

Záchranná stanice živočichů Makov

Záchranná stanice živočichů Makov se nachází v jižních Čechách. V obci Makov nedaleko města Písek. Přesněji řečeno Makov Nová Ves 10, 397 01 Čížová.

Obrázek 5 - ZS Makov - Letecký pohled na ZS Makov

Záchranná stanice živočichů Makov byla založena roku 1993 Českým svazem ochránců přírody. V areálu záchranné stanice bylo vybudováno 35 voliér s rozlohou 4000 m². Celá stanice byla zrekonstruována roku 2012. Je rozdělena celkem do tří částí. Těmi jsou expoziční, léčebná a nakonec vypouštěcí. Při odchycích zraněných zvířat stanice spolupracuje a hasičským sborem, Policií ČR a městskou policií.

- Expoziční část

V této části se nachází ta zvířata, která jsou už v záchranné stanici natrvalo. V převážné většině jsou to nějakým způsobem hendikepovaná zvířata. Nachází se zde vydry, veverky, dravci, pěvci, sovy i čápi.

- Léčebná část

Tato část je rozdělena na dvě. A to na léčebnou část, a poté na rehabilitační část.

Léčebná část je nepřístupná veřejnosti. Právě zde se léčí a uzdravují zvířata, která se do záchranné stanice dostala. Ale nachází se zde i zvířata, která již jsou uzdravená, ale musí být ještě oddělena od ostatních zvířat v karanténě. Z toho důvodu, kdyby měla nějakou nemoc nebo parazity, tak aby se nákaza nerozšířila po stanici a nenakazila se tak další zvířata.

V této části jsou zvířata krátce. Obvykle v řádu dnů či týdnů.

Rehabilitační část je, stejně jako léčebná, pro veřejnost nepřístupná. Jak z názvu vyplývá, tak v této části se s jednotlivými zvířaty rehabilituje.

Předsedou a ředitelem Záchranné stanice živočichů Makov, ale zároveň hajným a fotografem, je pan Libor Šejna. Přezdívá se mu často – taťka stanice.

Záchranná stanice živočichů Makov se od ostatních záchranných stanic liší tím, že jako jediná v České republice nabízí online pozorování, hnízdění a odchov bílých i černých čápů. Jejich cílem je právě zkoumání a pozorování toho, jak pár hendikepovaných čápů, může odchovat potomky, kteří poté záchrannou stanici opustí.

Vybrané ptáky před vypuštěním záchraná stanice označí vysílačkami. V loňském roce tak například označili dvě mláďata čápů černých, dva dospělé motáky pochopy a jedno mládě krkavce velkého. Jejich cesty i cesty jiných vypuštěných ptáků nadále mohou sledovat v mapě.

Obrázek 6 - ZS Makov

Záchraná stanice hlavně nabízí návštěvy a prohlídky areálu. Jedná se o komentované prohlídky ve stanici. Můžete se dozvědět zajímavé informace, prohlédnout si celý areál a také po domluvě s personálem si sáhnout například na sovu nebo poštolku.

Pro děti základních i středních škol je možné domluvit i praktické ukázky, například kroužkování ptactva.

Záchraná stanice nabízí také praxe pro studenty středních a vysokých škol zaměřené na pedagogiku, ekologii, zoologii a mnoho jiných.

Záchrannou stanicí živočichů Makov můžete navštívit v návštěvní dny, a to ve středu a v sobotu vždy od 9:00 do 17:00 hodin. V případě libovolné školní prohlídky se můžete osobně domluvit na jiný den. Tamější pracovníci jsou velice milí, vstřícní a pokusí se vám vyhovět v každé situaci.

- Pár bílých čápů

V záchranné stanici je trvale umístěno mnoho živočichů. Nejznámější z nich je však pár čápů bílých. Jedná se o pár dvou hendikepovaných bílých čápů, kteří spolu žili v záchranné stanici Makov 8 let. Oba mají trvale poškozená křídla, tím pádem nemohou létat a zůstávají v záchranné stanici natrvalo.

Oni dva společně úspěšně odchovali více než 50 mláďat, která bez nich odletěla do Afriky.

Bohužel před čtyřmi lety samice bílého čápa spadla z hnízda a ošklivě si poranila nohu. V tu dobu samici přestěhovali do menší voliéry, protože zraněnou nohu potřebuje mít již trvale odlehčenou.

K samci se poté přiřadila nová hendikepovaná samice, která se do záchranné stanice dostala. Měla zlomené levé křídlo a tudíž, stejně jako její partner, už nemůže létat. Za čtyři roky, co je se samcem, odchovali 20 mláďat. V současné době samice sedí na vejcích a čeká se na další dva nové přírůstky. Je opravdu zajímavé, že i pár, který nemůže létat, ročně odchová několik mláďat. Časem vyrostou a naučí se létat. Nakonec záchrannou stanicí opustí a odletí do Afriky.

Obrázek 7 - Pár čápů bílých ze ZS Makov

- Logo

V samotném logu záchranné stanice živočichů Makov se nachází čáp. A ten je symbolem celé záchranné stanice. Protože právě v záchranné stanici se tito bílí čápi odchovávají.

Obrázek 8 - logo ZS Makov

Podpora záchranné stanice živočichů Makov

Pokud byste chtěli činnost záchranné stanice podpořit, tak můžete dvěma způsoby. Můžete ji podpořit libovolnou okamžitou finanční částkou nebo se můžete trvale stát adoptivními rodiči hendikepovaných živočichů. To znamená, že každý měsíc na zvíře, které si vyberete, pošlete na účet záchranné stanice danou částku.

Můžete si také zakoupit libovolnou fotografii zvířete ze stanice. Autorem všech fotek je Libor Šejna (předseda ZS).

Záchranná stanice také nabízí jako možnost podpory koupi různých suvenýrů s logem. Například odznáčky, magnety, pohlednice či jiné.

Živé vysílání - online kamery

Nahlédnutí do života záchranné stanice živočichů Makov nám umožňují dvě webové kamery. Všichni tak mohou sledovat, obdivovat a pozorovat 24 hodin denně jezírko a jeho nejrůznější obyvatele. Na jaře poté mohou pozorovat hnízdění páru dvou hendikepovaných čápů. V zimě také zimní krmítko.

Odkazy na ně najdete na webových stránkách stanice nebo také na jejich YouTube kanále - Záchranná stanice živočichů Makov

Postup při nálezu

Nejdříve si vždy uvědomte, zda je opravdu nutná pomoc člověka. Bohužel několikrát se do záchranných stanic dostane zvíře úplně zbytečně. Je nutné se pokaždé pořádně přesvědčit o tom, že zvíře opravdu vaši pomoc potřebuje.

Pokud najdete například ptáčata, vyzvedněte je na vyvýšené místo například větev, plot a jiné vyvýšené plochy. Matka je najde a nakrmí.

Najdete-li srnče, koloucha či malého zajíce v žádném případě na něj nesahejte, nechte je na místě, jejich matka bývá nedaleko a postará se o ně. Ale když vidíte, že je zvíře vážně zraněné, tak ho samozřejmě vezměte.

Berte vždy jen viditelně zraněná či poraněná zvířata.

V každém případě především dodržujte hygienu. Vezměte si rukavice a zvíře opatrně dejte do krabice a odneste domů. Nemocné zvíře však oddělte od dětí a také svých vlastních zvířat.

Poté kontaktujte nejbližší záchranou stanici. A s ní se potom domluvíte co dál.

Seznam Záchranných stanic v ČR

Záchranné stanice se nejčastěji nachází na okraji vesnic nebo na samotách. Nachází se zde proto, aby zde zvířata měla klid a cítila se zde bezpečně a nevyrušovala je doprava.

V České republice se nachází celkem 35 registrovaných záchranných stanic pro volně žijící živočichy. Do tohoto seznamu se zařazují pouze ty stanice, které koordinuje Český svaz ochránců přírody. Ne všechny jsou však zpřístupněny veřejnosti. Stanice, která je nejbližší Moravskému krasu, je Záchranná stanice pro dravé ptáky Rajhrad.

- Nejznámější

- Makov
- Rajhrad
- Hrachov
- Kladno
- Liberec
- ZS Brno
- Pavlov
- Praha
- Tachov
- Třeboň
- Velký Chlumec
- Vrchlabí

Obrázek 9 - Mapa záchraných stanic v ČR

Zajímavosti o Záchranných stanicích

- Příběhy zvířat

Čáp Vodňan

V dubnu roku 2014 záchranná stanice živočichů Makov přijala raněného čápa bílého. Jako ptáče ho při bouřce vyhodil silný vítr z hnízda na náměstí ve Vodňanech. Podle tohoto náměstí ho pojmenovali.

Čáp měl vážně poraněnou hlavu, levé křídlo a zhmožděniny po celém těle. Zpočátku vše naznačovalo trvalé fyzické poškození zvířete. Záchranná stanice Makov si ho ponechala ve své péči. Až po roce léčení se mohl dostat do voliéry s dalšími hendikepovanými čápy.

Po dvou letech se dostal do kondice, kdy už mohl opustit záchrannou stanici. Před vypuštěním dostal GPS lokátor, který sleduje jeho polohu.

Naštěstí vše proběhlo bez větších problémů a čáp Vodňan ještě toho roku 2016 založil rodinu.

- Ptačí chřipka

Z důvodu prokázaného výskytu ptačí chřipky viru H5N8 v obci Zlivnice, sousedící s Makovem (zde se toto onemocnění prokázalo u dvou uhynulých labutí), musela Záchranná stanice Makov z preventivních důvodů zavřít veškeré ošetřující ptactvo do voliér. Preventivně bylo vypuštěno i jezírko, které sloužilo jako napáječka jak pro jejich ptactvo, tak i pro jiné volně žijící ptactvo. Vir není sice přenosný na člověka, ale je vysoce nakažlivý pro všechny druhy ptactva.

Závěr

Ve své závěrečné ročníkové práci jsem vás seznámila s tím, jak fungují záchranné stanice a konkrétně jsem vám představila záchrannou stanici živočichů Makov. Doufám, že jsem vám toto téma přiblížila a dozvěděli jste se mnoho zajímavých informací stejně jako já.

Ted' už víte, že každé raněné zvíře, které se do záchranné stanice dostane, prodělá dlouhou a náročnou cestu, aby se znovu uzdravilo. Už také víte, co dělat, když nějaké raněné zvíře najdete.

A tímto patří obrovský dík všem zaměstnancům stanic za to, jakou poctivou a smysluplnou práci dělají.

Stejně jako zaměstnanci záchranných stanic si myslím, že nejkrásnější pocit je ten, když se zvíře uzdraví natolik, že se může opět vypustit zpátky do přírody. Tehdy je člověk opravdu šťastný.

Resumé

I chose „Animal Rescue Station“ as a topic of my coursework. I wrote about places, most common injuries, illegal activities, support for rescue stations or finding procedure.

I mentioned rescue station in Makov there and other similar places. I focused on injured animals, live broadcasting and some attractions. Especially two white strokes in station Makov were very interesting facts for me.

Literatura a zdroje

- Literatura

- HECKER, Frank a Katrin HECKEROVÁ. *Průvodce přírodou*. Frýdek - Místek: Alpress, 2008, 351 s. ISBN 25.5.2022.

- Internet

- [https://cs.wikipedia.org/wiki/Oko_\(past\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Oko_(past))
- <https://www.zvirevnouzi.cz/pribehy-zvirat/cap-vodnan/>
- <https://www.zvirevnouzi.cz/nelegalni-aktivity-spojene-s-volne-zijicimi-zivocichy/>
- <https://www.makov.cz/clanky/o-nas-19.html>
- https://www.mzp.cz/cz/zachranne_stanice
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Z%C3%A1chrann%C3%A1_stanice_pro_hendiropovan%C3%A9_%C5%BEivo%C4%8Dichy
- <https://www.zvirevnouzi.cz/zachranne-stanice/>

- **Obrázky**

Obrázek 1 - <https://www.makov.cz/clanky/hnizdeni-handicapovanych-capu-bilych-ve-stanici-22.html>

Obrázek 2 - <https://www.makov.cz/vyhledavani/none-1865.html>

Obrázek 3 - <https://www.zvirevnouzi.cz/wp-content/uploads/sites/3/2019/02/DSC00204.jpg>

Obrázek 4 - <https://zpravyzmoravy.cz/wp-content/uploads/2019/11/Pt%C3%A1ci-karbofuran-678x381.jpg>

Obrázek 5 - <https://www.makov.cz/photos/none-2840.jpg>

Obrázek 6 - <https://www.makov.cz/clanky/o-nas-19.html>

Obrázek 7 - <https://www.makov.cz/clanky/hnizdeni-handicapovanych-capu-bilych-ve-stanici-22.html>

Obrázek 8 - https://scontent.fprg5-1.fna.fbcdn.net/v/t31.18172-8/474955_215080355259624_1113896821_o.jpg?stp=cp0_dst-jpg_e15_p320x320_q65&_nc_cat=102&ccb=1-7&_nc_sid=dd9801&_nc_ohc=rBSO9jFzSRAAX_PUDa8&_nc_oc=AQn1LfHyaC9MgfvfkRdju4fOn53BChnEOxt3GQki5r0ylJ1W7ipqHutlPzxiBnEX6t0&_nc_ht=scontent.fprg5-1.fna&oh=00_AT9Z2Xe8-8e1USH8wm67IY9sAhQxONdP8yQQwRTB1zn_iA&oe=62B189D7

Obrázek 9 - <https://www.zvirevnouzi.cz/wp-content/uploads/sites/3/2020/05/mapa-ZVN-2020-mala-1.jpg>